

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ПЕТРА МОГИЛИ**

Лященко Владислав Юрійович

УДК 341.12.047ЄС

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ: СУТНІСТЬ, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ
СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ**

АВТОРЕФЕРАТ

роботи на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

спеціальність 081 «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., в.о. доцента (б.в.з.)

Панченко С.С.

Рецензент: к.ю.н., доцент

Ковальова С.Г.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Європейська інтеграція як процес реформ в усіх сферах нашого життя, як поєднання економічного розвитку з високим соціальним захистом, особистою безпекою і демократичними свободами – це ідеал, до якого бажають рухатися громадяни України. Саме тому дослідження сутності, проблемних аспектів співробітництва та перспектив подальшого розвитку Євроінтеграційних процесів в Україні є безсумнівним.

З моменту здобуття незалежності, Україна шукає своє місце не лише у політично-економічній сфері, а й у правовій. Розбудова національної правової системи – підґрунтя реформ в країні на шляху до Європейського Союзу.

На сьогоднішній день, увага світової спільноти прикута до України. Курс нашої держави на інтеграцію до Європейського Союзу є реаліями сьогодення. Саме цей курс визначає напрям реорганізацій та реформ в державі та суспільстві. Політолог З. Бжезинський у «Великій шахівниці» визначив роль України як стратегічного геополітичного фактора на сучасному європейському просторі. Американський дипломат С. Телбот, в свою чергу, надав належну характеристику незалежній Україні як ключовому моменту в новій Європі після холодної війни, зважаючи на її геополітичне становище.

Ступінь наукової розробки. Теоретичну і методологічну основу роботи становлять закони та інші нормативні акти України, угоди між Україною та Європейським Союзом, публікації в наукових фахових виданнях, автореферати дисертацій та монографії з обраної теми дослідження.

Під час написання даної роботи опрацьовано значну кількість наукової літератури, нормативно-правової бази. Виходячи з викладеного і незважаючи на те, що даній проблемі була присвячена величезна кількість наукових та навчальних публікацій, зокрема, Н.Є. Овчаренка, В.І. Муравйова, О.В. Онуфрієнка, С. Везеріла, К. Ленаертса, П. фон Ньюффеля, М. Хорспулата, М. Хамфріса, О.М. Москаленка, А.Я. Капустіна, О.С. Лаби, Л.А. Луця, Ж. Монне, П. Спаака, К. Аденауєра та ін., є необхідність поглибленого вивчення та

узагальнення проблемних аспектів співробітництва України з Європейським Союзом та перспектив подальшого розвитку інтеграційних процесів.

З'ясування сутності інтеграції та євроінтеграції сприяє отриманню належних теоретичних знань у вивченні сутності європейських цінностей, розкриває всеосяжність інтеграційних процесів. Виявлення та аналіз проблемних аспектів співробітництва України з Європейським Союзом та перспектив подальшого розвитку – дають можливість дослідити та дати оцінку реформ в Україні, зокрема, в правовій сфері.

Мета і завдання дослідження. Мета магістерської роботи полягає у з'яванні сутності інтеграційних процесів, дослідженні проблем реалізації курсу інтеграції України до ЄС, у визначенні проблемних питань процесу наближення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу, а також у аналізі перспектив подальшого розвитку євроінтеграційних процесів в Україні.

Відповідно до поставленої мети сформульовано такі завдання:

1. Дослідити сутність євроінтеграційних процесів в Європі та визначити їх перспективи;
2. Розглянути досвід Європейської інтеграції країн Центральної та Східної Європи;
3. З'ясувати передумови інтеграційних процесів в Україні;
4. Прослідкувати основні етапи Євроінтеграції;
5. Охарактеризувати правові засоби Європейської інтеграції України;
6. Розглянути процес адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу;
7. Визначити проблемні питання процесу наближення національного законодавства до законодавства ЄС;
8. Проаналізувати перспективи Європейської інтеграції України.

Об'єктом дослідження є процес інтеграції України у європейську спільноту.

Предметом дослідження є правові засоби Європейської інтеграції.

Методи дослідження. При написанні магістерської роботи використовувалась методика теорії наукового пізнання. Так, у роботі застосовувались загальні та спеціально-юридичні наукові методи, зокрема конкретно-історичний, за допомогою якого були дослідженні проблеми становлення, інтерпретації та тлумачення термінів «інтеграція» та «євроінтеграція»; порівняльний метод дозволив нам дзеркально відобразити та проаналізувати шлях євроінтеграції країн Центральної та Східної Європи з євроінтеграційними процесами в Україні, дав можливість спрогнозувати проблеми, з якими Україна може зустрітись на шляху до вступу у ЄС; система логічних методів (дедукції, індукції, синтезу, аналізу та ін.) дозволила виявити найбільш слушні варіанти розвитку відносин між Україною та ЄС, дала можливість виділити проблеми адаптації законодавства України до права ЄС.

Апробація результатів магістерської роботи. Оpubлікована наукова стаття «Щодо сутності інтеграції та євроінтеграції» на «Могилянських читаннях» (м. Миколаїв) у листопаді 2017 року. У грудні 2018 року опубліковано наукову статтю «Деякі нариси історії формування Європейського Союзу» на «Могилянських читаннях» (м. Миколаїв).

Структура. Специфіка теми дослідження, сформульовані мета і завдання – визначили структуру магістерської роботи, послідовність та логіку викладання матеріалу. Вона містить вступ, три розділи, які поділяються на вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел (71 найменування). Основний обсяг роботи становить – 92 сторінки формату А4.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** подано загальну характеристику досліджуваної теми, обґрунтовано актуальність дипломної роботи, сформульовано мету, завдання досліджень, відзначено наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів, подано інформацію про апробацію, структуру та обсяг магістерської роботи.

Розділ 1 «Євроінтеграція: сутність, правова природа та перспективи» присвячений дослідженню сутності євроінтеграційних процесів в Європі та визначенню їх перспектив розвитку, розглянуто досвід Європейської інтеграції країн Центральної та Східної Європи. Розділ складається з двох підрозділів

Розділ 2 «Особливості Європейської інтеграції України» присвячений з'ясуванню передумов інтеграційних процесів в Україні, прослідковуванню основних етапів Євроінтеграції, надані характеристики правовим засобам Європейської інтеграції України.

Розділ 3 «Сучасний етап Європейської інтеграції України: проблеми та перспективи» присвячений розгляду адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу, визначенню проблемних питань процесу наближення національного законодавства до законодавства ЄС, аналізу перспектив Європейської інтеграції України.

ВИСНОВКИ

У **висновках** роботи викладено підсумки здійсненого комплексного дослідження Європейської інтеграції: сутності, проблемних аспектів співробітництва та перспектив подальшого розвитку, що дозволило з'ясувати сутність інтеграційних процесів, дослідити проблеми реалізації курсу інтеграції України до ЄС, визначити актуальні питання процесу наближення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу, проаналізували перспективи подальшого розвитку євроінтеграційних процесів в Україні, що було предметом дослідження магістерської роботи.

1. У результаті дослідження сутності євроінтеграційних процесів в Європі, було розглянуто різні підходи щодо надання дефініцій «інтеграції» та «євроінтеграції», що дало можливість виявити певні спільні для всіх гуманітарних наук висновки про те, що інтеграція є процесом злиття в одне ціле; цей процес має бути всеохоплюючим та триваючим у часі.

2. З розвитком і поглибленням процесу інтеграції, зокрема – це вирішення питань єдиної зовнішньої політики, Європа в дійсності трансформується в наддержаву, здатну вирішити проблему свого розширення не тільки ефективно, але і мирним шляхом. Трансформація ЄС неминуча, оскільки євроінтеграція є нескінченним явищем плину часу. Наше бачення Європи майбутнього – республіка зі збереженими демократичними цінностями та власною армією, котра зможе захистити економічну складову спільноти.

Досвід Євроінтеграції країн Центральної та Східної Європи є взірцем для України на шляху до ЄС, є демонстрацією демократичних реформ та механізму адаптації національного законодавства до права ЄС.

3. Розглядаючи передумови інтеграційних процесів в Україні, було надано оцінку більш ніж 25-ти річним двостороннім відносинам між Україною та Європейським Союзом, що дозволило прийти до наступних висновків:

- по-перше, потенційний курс на інтеграцію до Європейської Спільноти Уряд України заклав з моменту отримання незалежності;
- по-друге, Європейський Союз є одним основних джерел інвестицій до внутрішнього ринку нашої держави. Цей факт, в свою чергу, свідчить про зацікавленість ЄС у зміцненні економіки України, для можливого виходу нашого внутрішнього ринку на ринок ЄС.

4. Виділення основних етапів Євроінтеграції дало можливість віднайти ключеві періоди поглиблення реформ у державі та стадії прогресу у партнерських відносинах України з Європейським Союзом та переконатися у тому, що Україна повільно, але все ж таки наближається до стратегічної мети попри всі проблеми, а визнання Євроінтеграції є основним напрямом подальшого цивілізаційного розвитку українського суспільства.

5. Дослідження поняття, змістовної характеристики та правових засобів європейської інтеграції дозволило встановити що поділ правових засобів євроінтеграції не обмежується поділом на первинні і вторинні. Правові засоби є ключовим інструментом у вдосконаленні державних механізмів, а їх класифікація

надала можливість побачити, на якому правовому підґрунті будується співпраця з Європейським Союзом.

6. Розглядаючи адаптацію законодавства України до вимог Європейського Союзу, було розглянуто низку угод та договорів України з ЄС, за якими Україна зобов'язувалась, та зобов'язана й на сьогодні реформувати національне законодавство. Аналіз нормативно-правової основи реалізації угоди «Про асоціацію між Україною та ЄС» в нашій країні дозволяє впевнено стверджувати, що реаліями сьогодні є те, що Україна має імплементувати понад 350 актів законодавства ЄС, які повинні бути транспоновані протягом двох десятиріч з моменту набуття чинності угоди «Про асоціацію між Україною та ЄС».

7. Під час дослідження проблемних питань процесу наближення національного законодавства до законодавства ЄС, було виявлено основні проблеми, які постають на шляху реформування національного законодавства, до яких можна віднести наступні:

- неточність перекладу та тлумачення актів ЄС. Офіційне тлумачення може здійснювати лише Суд ЄС, однак структури ЄС не інформують Україну про зміни у своєму законодавстві, що призводить до невідповідності українських норм нормам права ЄС;
- корупція державних службовців, котра породжує недовіру між державою та суспільством;
- неузгодженість, протиріччя та порушення між прийнятими нормативно-правовими актами України та стандартами і нормами права ЄС;
- відсутність механізмів реалізації деяких прийнятих законів на практиці;
- відсутність необхідних механізмів контролю за реформуванням національного законодавства.

Також надано пропозиції щодо вирішення деяких проблемних питань процесу наближення національного законодавства України до права ЄС.

8. Досліджуючи перспективи Європейської інтеграції України, виділено позитивні результати від курсу інтеграції до Європейської Спільноти.

Отже, переконані, що європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими країнами континенту, надає можливості економічного розвитку, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних відносин. Курс на Європейську інтеграцію – один з кращих способів реалізації національних інтересів та зміцненні верховенства права в Україні

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Лященко В.Ю. Щодо сутності інтеграції та євроінтеграції. Студентські наукові студії: матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної конференції «Університетська молодь для сталого майбуття України» (Миколаїв, листопад 2017 року). Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім.. Петра Могили, 2017.

2 Лященко В.Ю. Деякі нариси історії формування Європейського Союзу. Студентські наукові студії: матеріали XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Університетська молодь для сталого майбутнього України» (Миколаїв, листопад 2018 року). Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім.. Петра Могили, 2018.

АНОТАЦІЇ

Лященко В.Ю. Європейська інтеграція: сутність, проблемні аспекти співробітництва та перспективи подальшого розвитку. – Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2019.

Магістерську роботу присвячено з'ясуванню сутності інтеграційних процесів, дослідженню проблеми реалізації курсу інтеграції України до ЄС, визначенню проблемних питань процесу наближення національного

законодавства до законодавства Європейського Союзу, а також аналізу перспектив подальшого розвитку Євроінтеграційних процесів в Україні.

У магістерській роботі: досліджено сутність євроінтеграційних процесів в Європі та їх перспективи; розглянуто досвід Європейської інтеграції країн Центральної та Східної Європи; з'ясовано передумови інтеграційних процесів в Україні; прослідковано основні етапи Євроінтеграції; охарактеризовано правові засоби Європейської інтеграції України; розглянуто процес адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу; визначено проблемні питання процесу наближення національного законодавства до законодавства ЄС; проаналізовано перспективи Європейської інтеграції України.

Ключеві слова: євроінтеграція, держава, право, імплементація угоди про асоціацію, перспективи.

Liashchenko. V. Yu. European integration: essence, problem aspects of cooperation and prospects of further development. – Work on obtaining an educational degree "Master" in specialty 081 "Law". – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2019.

The topic of the master paper is the clarification of the essence of integration processes, the study of the prospects of implementing the course of Ukraine's integration into the European Union, the identification of problematic issues of the process of approximation of national legislation to the European Union legislation, as well as the analysis of the prospects of the further development of the eurointegration processes in Ukraine.

In master paper the essence of eurointegration processes in Europe and their perspectives were researched; the experience of European integration of the countries of Central and Eastern Europe was considered; the preconditions of the integration processes in Ukraine were determined; the main stages of European integration were highlighted; the legal means of European integration of Ukraine were characterized; the process of adaptation of Ukrainian legislation to the requirements of the European Union was considered; the problematic issues of the process of approximation of the

national legislation to the EU legislation were determined; prospects of European integration of Ukraine were analyzed.

Keywords: eurointegration, state, law, implementation of the association agreement, prospects of eurointegration.